

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Statuta prouincialia et synodalia ecclesie Colonie[n]sis (Köln)

Colonie, 29. IX. 1492

Jte[m] de inue[n]tario facie[n]do p[er] ma[n]ufideles

urn:nbn:de:hbz:466:1-30901

De quilibz pot in lecto egritudinis
condere testamentum non obsta[n] quo/
cunq[ue] statuto.

Notiaz aut[em] in aliquibus locis
n[ost]re dioce[se] quedā cōsuetudo in
oleuit que dicenda pot[est] est cor
ruptela cum sit cōtraria rationi. et con
tra iura canonica et civilia. videlicet q[uod]
iudices et scabini et consiliarij quorun
dam opidorum dicunt et statu[n]t et iudi
cāt et faciunt obseruari. et p[er] cōsuetudi
nes tenēt q[uod] nullū testamentū donatio
vel legatū teneat sup[er] immobilibus. q[uod]
vel q[uod] a decubētib[us] in lecto in pios vsus
vel alias p[er]sonas aliquid fuerit factum
vel facta.

De p[ro]prietas p[ot] legari retēto vsufructu
non ostante quocunq[ue] statuto.

Etia[m] quod vel que fiunt ab
aliquo p[er] applicationē p[ro]prietatis
in pia loca vel alias p[er]sonas re/
tento a donatore seu a testatore vsuf[er]u/
ctu nisi ab eodē vsufructus cū p[ro]prietate
trāfferat et deferat. Nos huic ma
nifesto errori obuiare volētes cōsuetu
dines p[re]dictas seu statutū reprobatas seu
reprobatū penitus reprobamus. Sta
tuentes etiā q[uod] quilibz tā sanus q[uam] infir
mus qui liberā h[ab]et a iure testamenti fa
ctio[n]e et cōpos mentis existerit libere
possit condere testamentū et donare et
legare tā p[ro]prietates q[uam] vsufructū. vel
p[ro]prietates retēto sibi vsufructū et etiā
vtrūq[ue] tā p[ro]prietates q[uam] vsufructū et h[ab]et
eius voluntatē et dispositionē procedat
p[er]missa. Cū vltia voluntas libera e[ss]e deat.

Pena cōtra cōtrariū statuentes.

Recipiētes districti q[uod] si in a/
liq[ua] prochia alij iudices scabini
vel cōsiliarij fm dictas cōsuetu
dines seu statutū reprobatas seu repro
batū iudicauerint et fecerint obseruari
denūciant officiali n[ost]ro et ipse officialis

contra p[re]dictos tam scabinos q[uam] cōsu
liarios et p[re]m ad hoc instantes nomi
natum procedat.

De inuentario faciēdo p[er] manifestos.

Erū q[uod] executores seu manus
deles testamētōz nōnūq[ue] in ex
ecutionib[us] testamētōz p[er]p[er]a p[er]
cedentes bona ad executōes testamen
ti p[re]nētia. clā suscipiūt et celāt et post/
modum cum rationē executōis sine fa
cere dūt. negāt se habere bona q[ui]ta rer
ceperūt furtum et rapinā cōmittentes
et vltimā voluntatez defun[cti] minime
exequentes. Nos malicijs talū obuiare
volentes. Statuimus et ordinamus
q[uod] nullus executorum seu manifestū
bona testatoris ad executōes suā p[re]n
nētia inuadat recipiat vel de eisdē ali
q[ui]tenus se intromitat nisi factō p[re]uente
uētario id est quadā scriptura in q[ua] con
tinebuntur que et qualia bona testator
post se reliquerit ad executōem p[re]dictā
p[er]tinentia. que ipse executor seu manus
deles recipiet et leuabit et debita forela
cta et legata ipius testatoris restituere
adimplebit. Et illud inuentarium fieri
p[er] probos viros videl[icet] p[er] p[re]sbyterū et
duos scabinos loci vel synodales non
suspectos. et sigillabitur sub sigillo p[re]s
byteri vel alicui[us] autentice p[er]one. Et
executores petāt a testatore si poterit fie
ri q[uod] ipos de bonis suis et de debitis suis
certificet. nam in hoc stabitur assertio[n]i
testatoris. Et nos excommunicamus et
excommunicatos decunciamus omnes
executores seu manifestos qui bona
decedentiū quorūz sunt executores p[re]u
us non factō modo p[re]dicto inuentario
inuadūt recipiūt et leuāt. et nihilomi
nus ipi executores et manifestos si bo
na p[re]dicta non factō inuentario leuā
uerint dum a creditoribus seu a legatarijs
defun[cti] ratione dicte executōis
conueniuntur in solidum tenebuntur
et condemnabūtur. Exceptis rebus q[ui]

feruari non possunt q̄s res si necessitas
 exegerit executoris alienae poterit nō
 factō inuētario in p̄ntia sacerdotis lo-
 ci vel duorū vel triū scabinorū vel syno-
 daliū vel fidedignorū ⁊ pecuniā de deā
 receptōe ipsi executoris deponāt in cer-
 to loco nec ea vrent nisi dicto inuenta-
 rio factō. Alioquin dictas exēdicationis
 sentētiās incurrāt. ⁊ si defunctus aliq̄d
 debuit sub pena ad vsuras ad alia picu-
 la vel ad alia dāna debeat. poterit exe-
 cutoribus seu manufideles de bonis def-
 uncti solvere debitū penā vsuras. ⁊ a-
 lia pericula et dāna extinguendo nō fas-
 cto etiā inuētario. Si ipm̄ inuētarium
 cōmode fieri nō p̄t. Et si debitum pena
 vsura seu alijs impedimentis instātib⁹
 sunt augmētāda vel etiā exequie dicti
 defuncti fuerint faciēde. de hoc tñ stat-
 in p̄ntia presbyteri duorū vel triū sca-
 binorū synodaliū vel aliorū proborum.
 Alioqn̄ dicta exēdicationis sua ligētur.
 Si vero presbyter loci fuerit executor.
 tñ faciat fieri inuētarium ipm̄ in p̄ntia
 decani loci vel alterius auctērice plone-
 tuorū vel triū scabinorū synodaliū ⁊ a-
 liorū p̄borū. **P**recipimus etiā sacer-
 dotibus loci et ipis executorib⁹ seu ma-
 nufidelibus q̄ copiā inuētarij p̄dicti re-
 ferāt nobis infra duos menses si infra
 duosim n̄raz fuerimus. alias n̄fo offi-
 ciali a tpe quo factū fuerit. Et p̄cipim⁹
 hoc p̄ n̄m̄ officialē registrari nec aliq̄d
 recipiatur p̄ sigilla. Cū āt testator de-
 cesserit ipsi executores seu manufideles
 factō inuētario bona ad executionē p̄ti-
 nentia apprehēdāt et exequātur ultimā
 voluntatem dicti defuncti faciendo pro-
 clamari in loco in quo morabat defun-
 ctus et pluries esse et cōuersari cōsue-
 rit vt et oēs creditores ipsius defuncti
 a quib⁹ aliq̄ extorserat cōpareant certa
 die sua debita ostensuri. et tñ ipsi execu-
 tores seu manufideles p̄mo creditorib⁹
 ex quibus iniuste extorserat satisfaciē-
 ti de residuo satisfaciāt legatarijs cuiū

bet pro rata bonorum defuncti. Et offi-
 cialis noster per censurā ecclesiasticam
 cōpelleret executores et heredes defun-
 ctī ad implendā et exequendā ultimam
 defuncti voluntatem.

**De bonis clericorū decedentium et de
 h̄mōi bonis se intromittentibus**

Tem quia nōnulli terrarū domini iur-
 dices et aliq̄ officiatī laici bona clericorū
 n̄re dioceſ decedentium ex testat-
 mēto vel ab intestato auctē p̄pua ⁊ vi-
 olenter rapiunt occupāt et arrestant in-
 p̄iudiciū ecclesiastice libertatis quo-
 minus decedētiū ultima voluntas pro
 salute animarum eorundem decedētiū
 valeat adimpleri. Nos tā presumptuos
 excessus corrigere volentes mones-
 mus omnes nobiles iudices aduoca-
 tos terrarum dños et laicos quoscūq̄
 n̄ deinceps talia attentare presumant.
 Contrarium facientes quos ip̄o facto
 extunc in his scriptis excommunicat-
 mus. excommunicatos in ecclesijs v̄tis ⁊
 p̄cipue in prochjs in quibus talia p̄p-
 trant et in quibus tales morantur. vos
 vniuersi rectores ecclesiarū publice nū-
 cietis. Quā exēdicationis sententiā si p̄-
 quidēnā post h̄mōi delictū p̄p̄trātū a-
 nimo sustinuerint indurato districtū si-
 ue terrā si dñs terre est alioqn̄ locū vbi
 talia p̄p̄trata noscunt et forfactores
 tales manserint ecclesiastico supponim⁹
 interdictō.

De manifestis vsurarijs

Exēdicamus et exēdicatos denū-
 ciamus omnes vsurarios mani-
 festos et singulis diebus dñicia
 et festinis a quolibz sacerdote denūciē-
 tur exēdicari. Nullus sacerdos oblatio-
 nes manifestorū vsurariorū recipiat nec
 ad cōmunionem admittat nisi vsura-
 rius manifest⁹ satisfaciat de vsuris sine